ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՏԱՆՅԱ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆԻ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՈՒՂԵԾՐԵՐՈՒՄ

ՕՖԵԼՅԱ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ
Շիրակի պետական համալսարան
Էլ. հասցե՝ ofelya.hovhannisyan82@gmail.com

DOI: 10.24234/scientific.v2i47.167

ԱՄՓՈՓՈՒՄ

Հոդվածի հետազոտության օբյեկտ է հանդիսացել արդի գրականության վառ անհատականություններից մեկի՝ վաղամեռիկ բանաստեղծուհի Տանյա Հովհաննիսյանի բանաստեղծական աշխարհը:

Հետազոտության նպատակն է առաջին անգամ գիտական հոդվածով և ոչ թե գրական անդրադարձով գրականագիտական վերլուծության ենթարկել հեղինակի բանաստեղծական ժառանգությունը, որի մեջ յուրաքանչյուր մարդ կարող է տեսնել իր հոգեաշխարհի արտացոլանքը, կարդալ իր խոհերի և խոկումների պատասխանները, դիտարկել մարդկային հոգեբանության ելևէջներն ու տարուբերումները և, վերջապես, հաղորդակից դառնալ բանաստեղծական ինքնատիպ դրսևորումների, որոնք իրենց վրա ոչ մի գրական ազդեցության դրոշմ չեն կրում, և որոնք ավարտվում են բազմակետերով, այսինքն՝ ժամանակակից իրականության մեջ յուրաքանչյուր մարդ կարող է իր հոգեբանությանը հարիր մտքեր և ձևակերպումներ հավելել:

Արձանագրենք՝ այն ակնառու փաստը, որ Տանյա Հովհաննիսյանի յուրատիպ արվեստն այսօր ունի արդիական լիցքեր՝ իր մեջ պարփակելով մերօրյա իրականության խառնարանում դեգերող մարդու հոգեաշխարհը բնութագծող գաղափարներ և դիտարկումներ՝ կենդանագրված իսկական արվեստագետին բնորոշ հատու վրձնահարվածներով:

Բանալի բառեր՝ քնարական կերպար, բանաստեղծական աշխարհ, պատում, լույս, խորհրդապատկեր, բնություն, ներհյուսում, բազմաշերտ խառնվածք:

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Բանաստեղծուհի Տանյա Հովհաննիսյանն իր ապրած կյանքի ծաղկուն հետագիծն է թողել հայ գրական երկերում, ժամանակի բանաստեղծական խառնարանում նոր երանգներ է հավելել: Ստեղծագործական կարճատև կյանքի ընթացքում նա մշտապես ունկնդրել է ժամանակի ձայնը՝ բացահայտելով իր բանաստեղծական նախասիրություններն ու գրական կարողությունները՝ միտված հայրենի պոեզիայի գույների հարստացմանը: Տանյա Հովհաննիսյանի բանաստեղծական

աշխարհի յուրատիպ շերտերն արվեստի ինքնատիպ վավերագրերն ունեն: Բանաստեղծուհու յուրաքանչյուր գիրք կարծես նախորդի պատվաբեր շարունակությունն է՝ գաղափարական նոր ընդգրկումներով, կատարման նրբերանգների բազմազանությամբ:

Բազմաշերտ է Տանյա Հովհաննիսյանի երգերի հյուսվածքը: Բանաստեղծուհու զրույցն իր ընթերցողի հետ անմիջական է, փիլիսոփայորեն ներհուն, զգացմունքներով՝ ջերմացնող: Յուրաքանչյուրը նրա ստեղծագործության մեջ կարող է գտնել իր համար ու իր մասին գրված տողեր, նաև ապագայի շեշտակիր լիցքերով հագեցած:

Բանաստեղծուհին մահացել է 41 տարեկանում. նա զոհ է դարձել 1988թ. ավերիչ երկրաշարժին: Այդ տարիքում Տանյա Հովհաննիսյանն ուներ արդեն հրատարակված երկու գիրք՝ «Հրաբուխի ծաղիկ» և «Եվայի հեքիաթները» խորագրերով: Մահից հետո լույս են տեսել բանաստեղծուհու «Բաց հրապարակ» և «Բանաստեղծություններ» գրքերը: Տանյա Հովհաննիսյանի գրական ամբողջ ժառանգությունը տպագրված է: Բանաստեղծուհու նախասիրած գրական ժանրը թեև պոեզիան է, բայց ունի նաև գեղարվեստական ինքնատիպ արձակ, որի քննությունը սույն հոդվածի առաջադիր նպատակներից չէ: Ուշարժան է այն կարևոր փաստը, որ բանաստեղծուհին քնարերգության մեջ իր կենսագիրն է, նրա ստեղծագործություններում իր կյանքն ու ապրումներն են: Հավելենք, որ գրաքննադատության մեջ բանաստեղծուհու գրական ժառանգությանը քիչ անդրադարձներ են եղել: Տանյա Հովհաննիսյանի ստեղծագործության մասին առաջին գնահատականը տվել է անվանի բանաստեղծ Վահագն Դավթյանը: Ապա բանաստեղծուհի գրական խառնվածքի և նախասիրությունների մասին գրական անդրադարձով է հանդես եկել բանաստեղծ Արմեն Մարտիրոսյանը: Վերջինս նկատում է.«Մենք հանկարծ հասկանում ենք, որ մի կյանք ապրել ենք այդ աշխարհում, բայց երբեմն անցել ենք կողքից և զարմանալիորեն չենք նկատել: Իսկ նա՝ ուրիշին չկրկնող բանաստեղծուհին, պարզվում է, տեսել է, և իրեն հատուկ անմիջականությամբ մեզ է ներկայացրել մեր էության խորքում բնակվող, բայց շրջանցված, չնկատված գույնն ու երանգը» (Հովհաննիսյան Տ., 2013):

Հոդվածում գրականագիտակն վերլուծություններն իրականացրել ենք՝ հենվելով բանաստեղծությունների վրա, միաժամանակ հենք ընդունելով ժամանակակից գրականագիտության մոտեցումներն ու ընկալումները:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Ելնելով հոդվածի հիմնական առաջադրույթներից՝ բանաստեղծուհու ստեղծագործությունների քննաբանության համար ընտրել ենք նկարագրական, վերլուծական, նաև համադրական մեթոդները, քանի որ այդ ամենը առթում են իրականացնելու գրականագիտական ճշմարիտ վերլուծություններ՝ հենվելով հեղինակի ստեղծագործությունների վրա: Վերջիններս բավարար հնարավորություններ ստեղծեցին թափանցելու այդ յուրատիպ

արվեստի և գեղագիտության խորքը, բացահայտելու դրանց հմայքն ու կենսական ճշմարտությունները:

Ահա, օրինակ, «Փոքրիկ լույս» բանաստեղծությունը: Քնարական հերոսը, կիսամութի մեջ նստած, զրուցում է լույսի գրեթե աննկատելի մի ճառագայթի հետ: Այդ փոքրիկ լույսը քնարական հերոսի կյանքն է, ապրելու հույսը, նրա սերը, նրա զավակը: Միահյուսվում են բանաստեղծուհին և քնարական հերոսը, զրույցը դառնում է անկաշկանդ, պարզ ու անսեթևեթ.

Փոքրի՛կ լույս,
Այս իրիկուն ես քեզ հետ նստել եմ
Միակ իմ աթոռին՝ միակ իմ տան մեջ,
Եվ հնչարկում են միակ հնչյունը՝
Սիրո սեր,
Եվ քո միակ ճակատագրի մեջ
Լողանում եմ տաք ու արևոտ,
Ու ոսկեջուր-
Ինչպես արևային անձրևի մեջ՝
Ծաղիկն է լողում միակ…(Հովհաննիսյան Տ., 2013)

Բանաստեղծուհու երկերում լույսը ինքնատիպ խորհուրդ ունի. այն համասփյուռ է ու անպարփակ, հառնող, ընդվզուն ու ճռվողուն: Լույսը կյանքն է, կյանքի խորհուրդն ու բնությունը: «Լույս» բանաստեղծության մեջ լույսը բնութագրվում է իբրև «ծաղիկ-ինքդ քեզ բացված-ինքնարարումով…»: Լույսի գեղեցկությունն աղարտվում է մարդու ձեռամբ.

…Մարդու նմանը կռման դանակը խրեց մարդկային սրտի մեջ:
…Իսկ ապա ինչպես-չժայթքեցիր,
Ճար չարեցիր ու փակեցիր ծաղկաբաժակիդ թերթերը,
մարմրեցիր ու հանգչեցիր այն մեռնող մարդու
մարմրող աչքի պես…(Հովհաննիսյան Տ., 2013):

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ

Ներքոշարադրյալում առանձնադիտվել են գրականագիտական վերլուծության արդյունքներն ու եզրահանգումները: Բանաստեղծուհին, ճաշակած լինելով կյանքի դառնությունները, լույսի շատն է ուզում, որպեսզի մարդկանց մարդանալը տեսնի: Վահագն Դավթյանի բնութագրմամբ՝ «Տանյա Հովհաննիսյանի բանաստեղծությունները զուրկ են արտաքին փայլից, արտաքուստ գրական վարպետություն չեն ցուցաբերում, բայց խորքում հոգևոր գեղեցիկ հարստություն ունեն» (Հովհաննիսյան Տ., 2013):

Կենսագրական պատումները երևակվում են Տանյա Հովհաննիսյանի կոնկրետ ստեղծագործություններում, ինչպիսին բանաստեղծուհու քնարական երկերն են: Բանաստեղծական ինքնատիպ ձևույթին ճանաչողական ու գեղարվեստական հմայք են տալիս պատմական ասելիքի բովանդակային խորքի ու տարողությունը.

Ինչպես լռում է շուրջն-
Ամեն ինչ,
Երբ լռում է ճռվողյունը
Թռչունների-կարմիր այգում-
Հանկարծ,-
Այդպես լռում է կյանքս,
տես, երբ սերն է իմ-լուռ լռում,
Արեգակից շուտ մայր մտնում ու մարմրում…

Պատկերավոր է Տանյա Հովհաննիսյանի խոսքը: Բանաստեղծուհու մոտ պայծառ են ոչ միայն տրամադրությունները, այլև բնության կողմերն ու երևույթները, պայծառ են բառերը: Նրա բանաստեղծություններում լույսը զուգորդվում է արևին ու լավատեսությանը: Այդպիսին է «Առավոտ լուսո» բանաստեղծությունը.

Ամեն մարդ էլ աղավնի է ու երազանք,
վարդը ձեռքին երջանկություն
Օ՜ առավոտ, օ՜… կույս աղջիկ, օ՜, իմ մանուկ,
երբ ես դառնում դու անհավատ, թերի մաղձոտ ու անհոգի (Հովհաննիսյան Տ., 2013)

Հեղինակը երգել է իր սրտին շատ մոտ ու ծանոթ, այդ սրտի միջով անցնող հույզը, սրտին պարուրած զաղափարը:

Բանաստեղծուհին ստեղծագործական հմտությամբ է իր ասելիքի արմատները որոնում բնության մեջ ՝ խարսխվելով բանաստեղծական նոր հունձքի շրջանակներում: Բազմագույն ու բազմաբույր են հայրենի բնությանը ներբողած երգերը: Նրանցում կան խոր կարոտ, մանկութ օրերի քաղցրություն, արարչագործության անզուգական պատկերներ.

Ծառն սպասում էր,-
անձրև իջավ նրա երակներով,
ու ծառը դարձավ ծառ:
…Ես սպասում էի,-
Անձրևն իջավ իմ երակներով, ես ժպտացի ու մնացի մարդ,
Իսկ դո՞ւ-այդ ե՞րբ պիտի մոտենաս ինձ, որ հարատևեմ…

Տանյա Հովհաննիսյանի բանատողերը խորհրդանշում են անկոտրում կամք, հավաստի հավատ կյանքի ու կենսասիրության հանդեպ: Բանաստեղծուհին ընթերցողի առջև բացում է իր հոգու

գաղտնարանները՝ ոչինչ չթողնելով քողարկված: Նա սիրում է անկեղծ ու ազնիվ լինել և իր տողերն էլ խմորում է անապական զգացումներից: Տանյա Հովհաննիսյանի քառասունմեկամյա կյանքը ծաղկուն ճանապարհ է, ստեղծագործական բարձունքների հասնելու կամք և պայքար, որն արդյունք է այն խոսուն նշխարների, որոնցով զարդարվել է նրա ստեղծագործական աշխարհի երփներանգ հյուսվածքը: Բանաստեղծուհու ստեղծագործության յուրատիպ կենսունակությունը նորի ինքնատիպ շաղախի մեջ է՝ հայ գրականության լավագույն արմատներից ակունքված.

Պետք չէ ինձ սրբել, ես դեռ անսահման պիտի հորդանամ-
Չպիտի նրբանամ-
պիտի ցած թափվեմ, վարարեմ, գոչեմ
ու առաջ երթամ
ոչ թե քո՝-
արևի ձեռքով պիտի չորանամ…(Հովհաննիսյան Տ., 2013):

Բանաստեղծուհի Տանյա Հովհաննիսյանի երկերում հայրենիքը վերացական չէ: Այն սկսվում է հայրական օջախից, ծննդավայրից: Նրա բանաստեղծական հոգում հայրենի երկրի ու ժողովրդի ճակատագիրն առնչվում է մարդկության ճակատագրին: Իր ժողովածուներով բանաստեղծը հաստատում է սերտ կապը կյանքի ամենաբազմազան հարցերի հետ: Տանյա Հովհաննիսյանի երգը ծնվում է կյանքից, օջախից, աշխարհից, կարոտից, մարդկային ապրումներից: Դրանք ջերմ ու տաք մենախոսություններ են, որոնցում բացվում են քնարական հերոսի բազմաշերտ հոգեբանության գծերը: Ինքնատիպ են բանաստեղծուհու կերտած քնարական հերոսի կերպարը և պատկերաստեղծման արվեստը: Մեր առջև ժամանակակից մարդու կերպարն է՝ իր բարդ ու ելևէջուն հոգեաշխարհով, զգայուն սրտով: Այդ մարդուն բնորոշ է այն ամենը, ինչը մարդկային է: Ինչպես նկատում է Ա. Մարտիրոսյանը, «Այս ամենին ունկնդիր՝ քնարական հերոսի հոգեբանությունընույնպես բազմաշերտ է, նա մերթ ձուլված է հնադարյան առասպելներին ու լեգենդներին, մերթ ապրելու, սիրելու, բաժանման ու կարոտի պարգևած լույս ու թախիծի մեջ է շաղախված, մերթ էլ ապագայում, ուր երազների աշխարհը շնկշնկում է ցանկալի քամու պես, գալիս մաքրում կյանքի պարտադրած հոգսն ու կնճիռը…» (Հովհաննիսյան Տ., 2013):

Նա հաճախ է մտովի դեգերում տիեզերքի անհունում՝ զրուցելով բնության հետ, խորհրդածում աշխարհիս չարի ու բարու մասին, փնտրելով մարդկային գոյության իմաստը: Տանյա Հովհաննիսյանն հայտնագործում է աշխարհընկալման նոր մոտեցումներ: Ինքնատիպ արվեստի բուն ընդերքում կարծես *պոեզիան գեղանկարչության* է վերածվում՝ տագնապախառով զգայնությունների խորքով, անձնական դրամայի ողբերգությամբ.

Ես ուշացումով չեմ կանչում քեզ ետ-
Դու մի ուշանա քո վերադարձով-
Թող տեղ քնքշանքի անձրևն ու լացը…(Հովհաննիսյան Տ, 2013).

Բանաստեղծուհու համար բնությունը դառնում է ներփակ զգայնությունները բացող միջոց, աստվածային պարգև, լուռ քերթված, գեղեցկության սահման: Նրա կողմից կենդանագրած ապրումներով քնարական հերոսը *մարդկային դիմագիծ է ստանում՝ երբեմն վերածվելով հավաքական կերպարի, իրականության մեջ տառապող, ներքին հակասականությամբ, հոգեբանական ելևէջներով, բարդույթներով, սիրով ու կորուստներով տառապող մարդկանց հավաքական կերպարի.*

Ես նկարիչ չեմ,
Բայց եթե նկարեմ իմ աչքերը
Եվ նկարն անվանեմ
«Տխրություն»,
Բոլորը կխոսեն տաղանդիս մասին:

Նշենք, որ Տանյա Հովհաննիսյանը պատանեկան թոթովանքների ուղի չի անցել: Նրա մուտքը սրտերի միջով եղավ դեպի քնարերգություն ու քնարերգությունից՝ սրտեր:

Բնությունից դեպի մարդկային արարքներ կոնկրետ գնահատականը բանաստեղծուհու մոտ տեղի է ունենում դարձյալ բնության միջոցով, և նրա աշխարհի սահմաններն ընդգծվում են բնությունից մարդ, մարդուց՝ բնություն եզրերով, և որ շատ կարևոր է, հատկանշվում են նրա ոճը, հղացումների դրսևորման ձևերը, նյութի և մտածողության ներդաշնակությունը: Այդ առումով հաջող օրինակ է «Գիշերն իջել է» տողով սկսվող բանաստեղծությունը: Գունային համակարգից ծնվում է բանաստեղծական գյուտ-ընդհանրացումը, որով հաստատվում է առողջ քայլերից սկիզբ առնող հավիտենության գաղափարը.

Գիշերն իջել է:
Մի խոր ու հանգիստ
Քուն է անհրաժեշտ
Քեզ մոռանալու, տված տանջանքդ ցրելու համար:
…Եթե գիշեր է, լուսնյակ գիշեր է…

Տանյա Հովհաննիսյանի պոեզիայում ամեն ինչ շարժման մեջ է:

Բնության հանդեպ եղած սերը պարզապես բուրվառվում է որպես բանաստեղծական ներշնչանք: Դրանով էլ պայմանավորվում են բանաստեղծի ինքնատիպության չափն ու կշիռը, գույնն ու փայլը:

Ժողովածուի տարբեր մոտիվներ ընդգրկող երկերում սրտի դողով, հոգու ջերմությամբ, արյան եռքով բանաստեղծուհին բնության հետ է, անմիջական է, փիլիսոփայորեն ներհուն, զգացմունքներով՝ ջերմացնող.

Քամին շքերթի է հանել
Տերևներին ասֆալտի վրա…
…Իսկ ես կամովին

Դարձել եմ ասպարեզ,
Ծափահարում եմ հարգալից՝
Կեցցե՞ տերևաթափությունը,
Մաշված օրերիս կտորտանքը դեղին (Հովհաննիսյան Տ., 2013) :

Հղանալով բնության հետ զրուցելու տարբեր վիճակներ՝ Տանյա Հովհաննիսյանը բանաստեղծական տաղաչափական բազմազան խմորումներով ստեղծում է հայրենի բնության կերպարը: Պատկերային բնանկարների և համապատասխան հոգեվիճակների հիանալի օրինակներ են նրա շատ բանաստեղծություններ:

Օ՜յ, ինչ խելոք և ինչ իմաստուն-
թևերս կանաչ, թևերս թռչուն-
նվագի տակ են ասես շունչ առել,
որ հենց նվագն է բարձրանում օդում,
բարձրանում են վե՜ր…(Հովհաննիսյան Տ, 2013)

Ճարժման ընթացքի մեջ իրենց վեհությունն են ներկայացնում բնության պատառիկները, որոնք բանաստեղծի համար և՝ շոշափելի են, և՝ հոգևոր նախշեր՝ տառապած, բնության մեջ անդորր ու հոգեկան խաղաղություն փնտրող մարդու հայացքով: Բերենք «Գարնան քամիներն եմ սիրում» բանաստեղծության ավարտը.

Դու երբեք ձմռան կողմերից չե՞ս փչի,
ես միշտ թույլ ու օրորուն եմ, կտապալվե՞մ,
դու գարնան քամի ես… (Հովհաննիսյան Տ, 2013).

Տանյա Հովհաննիսյանը մարդու ամենօրյա երթ ու եռքի մեջ էլ է երգ տեսնում: Դա սովորական երգ չէ, այլ բերկրանքի ու թախծի, նվիրումի ու արևելու տենչ: Այսպիսով, մարդն ու բնությունը ներկայացվում են միաձույլ ճակատագրով.

Նկարեցե՞ք, գուցե՝ ավելի լավ,
դո՞ւք նկարեցեք ծո՞վս, ծո՞վս… (Հովհաննիսյան Տ., 2013)

Տանյա Հովհաննիսյանի ինքներգությունը զգացմունքների և իմաստությունների ներդաշնակ ամբողջականություն է. «Գրականագետը առավել օբյեկտիվ պատկերացում ստեղծելու համար տվյալ ստեղծագործության՝ իբրև արվեստի երկի մասին, կենտրոնանում է գեղարվեստականությունն ապահովող բաղադրիչների՝ պատկերի, կոմպոզիցիայի կամ նշանային համակարգի հարցերի շրջանակում: Ինչի մասին էլ խոսում է նա, դատում է պատկերներով, հոգեբանական շեշտերով, անմիջական ներշնչանքով» (Ավետիսյան Զ., 2011):

Այս դիտանկյունից ուշագրավ է վերլուծել «Աշուն» խորագրով բանաստեղծությունը, որը կարծես մերօրյա արցախյան պատերազմների մռայլ կանխատեսումը լինի: Թվում է՝ բանաստեղծուհին մի նոր կանխասաց է՝ ապագայի մռայլ կանխատեսումներով: Ավերված

պապենի երկիր, մրգաշատ այգիներ, որոնց մեջ մորթվել ու մորթվում են քաղցրահամ մրգերը, կապտաչ, կարմրախայտ ու սպիտակուրծք ծաղիկներ, որոնք անողոքաբար առևանգվել են: Բազմաթիվ տարագիր կռունկները բռնել են օտար ճանապարհ, կռունկները, որոնք պանդուխտ հայի անձնագրերն են օտար ափերում, իսկ այստեղ կռունկի խորդանշական պատկերը միահյուսվում է ցորենի արտերով անցնող արտագաղթին: Զոհվել են տերևները, ինչ-որ մեկը գողացել է արևը, փողոցներով հոսում է դեղին տերևների արյունը: Բայց ծառերը պայքարում են մինչև վերջին տերևը, մինչև իջնի սպիտակ խաղաղությունը, ու հետո ծագի արևը.

Հաշտությունը կկնքվի
ամիսներ հետո
գալիք պատերազմից ամիսներ առաջ…
(*Գրականության տեսության արդի խնդիրներ*, 2016)

Տանյա Հովհաննիսյանի բանաստեղծությունների մեծ մասն ավարտվում է բազմակետերով: Այդպիսի ավարտ ունի նաև «Աշուն» վերնագրով բանաստեղծությունը, որի յուրաքանչյուր բառ ու պատկեր խորհրդապատկեր է՝ կերտված հատու վրձնահարվածներով, նրբորեն ներհյուսված բնությանը: Աշնան բնանկարի կենդանագրման միջոցով դեռ 1980-ական թվականներին բանաստեղծուհին մարգարեանում է՝ պատկերավոր և խորիմաստ կերպով մարգարեանալով 2020թ. արհավրալից օրերը… Ինչպես նկատում է գրականագետ Ժ. Քալանթարյանը, «Խնդիրն ամենևին էլ չի վերաբերում լավին կամ վատին, առաջադիմությանը կամ հետադիմությանը, այլ գրական հերոսների միջավայրին ու գործունեության բնույթին, որն էլ ձևավորում է նրանց հոգեբանությունը» (Քալանթարյան Ժ, 2021):

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Հոդվածի շրջանակներում իրականացված ուսումնասիրության արդյունքներով կարող ենք արձանագրել, որ բանաստեղծուհու ստեղծագործության շառավիղները՝ բնություն, մարդ, կյանք, միասնանում են ու ստանում իմաստ, ձեռք բերում դիմագիծ, ծիածանվում որպես ինքնատիպ որակ:

Տանյա Հովհաննիսյանի անհանգիստ հոգու հանգրվանը բնությունն է, որի հետ նա հոգևոր զրույցի էր բռնված իր կյանքի ողջ ընթացքում: Եվ այդ զրույցը Տանյա Հովհաննիսյանի ստեղծագործության կարևորագույն բաղկացուցիչներից էր: Նա չէր կարող ապրել ու ստեղծագործել առանց այդ երկնասլաց կապի, քանզի նրա ողջ էությունը սնվում էր այդ իմաստությամբ, նրա սիրտը, որ բաբախում էր մարդկության հոգսերով համակված, անվերջ ճախրանքների մեջ էր:

Տանյա Հովհաննիսյանը քաղաքագիր է, որն իր հետ բերում է ոչ միայն սոսկ թեմայի, այլև միջավայրի, կենցաղի, ավելի լայն առումով՝ աշխարհայեցողության տարբերություն: Հեղինակը

հայ քնարերգության գեղարվեստական փորձի յուրացմամբ ստեղծել է քնարական յուրատիպ բնավորություն հոգեբանական ելվերումների, նկարագրության համապատկերում:

Տարակույս չկա, որ իրական կերպարը բանաստեղծանում է, երբ ոգեղեն բաղադրիչը նրա մեջ արտահայտված է հզոր լիցքերով ու ներգործուն ազդակներով: Ի վերջո այդ ամբողջը հանգեցնում է գաղափարական ճշմարիտ ուղու: Ամեն դեպքում այդ հարցադրումներն արդիական են և միտված ապագայի հեռապատկերին: Մարդուն հաղորդակցվելու, նրան զինելու, և նրա հետ միավորվելու մի համապատկեր, որը թույլ կտա, ըստ էության, հասկանալու բանաստեղծական ոգու ինքնության կենսաշարժը:

Գրականության ցանկ

Ավետիսյան Զ. (2011). *Գրական ստեղծագործության հոգեբանություն*. Երևան, ԵՊՀ հրատ.

Գրականության տեսության արդի խնդիրներ. (2016). Երևան, ԵՊՀ հրատ.

Հովհաննիսյան Տ. (2013). *Բանաստեղծությունների ընտրանի*. Երևան, Նաիրի հրատ.

Քալանթարյան Ժ. (2006). *Ուրվագծեր արդի հայ գրականության*. Երևան, Զանգակ-97.

Քալանթարյան Ժ. (2021). *Ժամանակների միջով, ժամանակի հետ*. Երևան, ԵՊՀ հրատ.

REFERENCE LIST

Avetisyan Z. (2011). Psihologiya literaturnogo proizvedeniya (*Psychology of a literary work*). Erevan, izd. EGU.

Sovremennye problemy teorii literatury (*Contemporary Problems of Literary Theory*). (2016). Erevan, izd. EGU.

Oganesyan T. (2013): Podborka stihov (*A selection of poems*). Erevan, gazeta «Nairi».

Kalantaryan Dzh. (2006). Ocherki sovremennoj armyanskoj literatury (*Essays on Modern Armenian Literature*). Erevan, Zangak-97.

Kalantaryan ZH. (2021). Skvoz' vremena, so vremenem (*Through time, with time*). Erevan, izd. EGU.

РЕЗЮМЕ

В ТВОРЧЕСКОМ ПУТИ ТАНИ ОГАНЕСЯН

ОФЕЛИЯ ОГАНЕСЯН

Объектом исследования статьи стал поэтический мир одной из ярких личностей современной литературы, безвременно ушедшей поэтессы Тани Ованнисян:

Цель исследования-впервые подвергнуть литературному анализу поэтическое наследие автора с помощью научной статьи, а не литературной ссылки, в которой каждый человек может увидеть отражение своего духовного мира, прочитать ответы на свои мысли и размышления,

понаблюдать за взлетами и падениями человеческой психологии и, наконец, стать причастным к оригинальным поэтическим проявлениям, которые не несут на себе никакого литературного влияния и заканчиваются многоточечными, то есть в современной реальности каждый человек может добавить составы: В заключение давайте зафиксируем тот выдающийся факт, что уникальное искусство Тани Ованнисян сегодня имеет актуальный заряд, заключая в себе Галу, характеризующую духовный мир человека, блуждающего в кратере современной реальности.

Ключевые слова: лирический образ, поэтический мир, покров, свет, иконография, природа, переплетение, многослойный темперамент.

ABSTRACT

IN THE CREATIVE PATHWAYS OF TANYA HOVHANNISYAN

OFELIA HOVHANNISYAN

The object of the research was the poetic world of one of the brightest personalities of modern literature, the untimely poet Tanya Hovhannisyan. The purpose of the study is to literary analyze the author's poetic heritage for the first time with the help of a scientific article, rather than a literary reference, in which everyone can see a reflection of their spiritual world, read answers to their thoughts and reflections, observe the ups and downs of human psychology and, finally, to become involved in original poetic manifestations that do not bear any literary influence and end with multi-point ones, that is, in modern reality, everyone can add compositions. As a result, we can mention that the unique art of Tanya Hovhannisyan has an actual charge today, embodying a Gala that characterizes the spiritual world of a person wandering in the crater of modern reality.

Key words: lyrical image, poetic world, covering, light, iconography, nature, interweaving, multi-layered temperament.

Հոդվածը ստացվել է՝ 22.10. 2024

Հոդվածն ուղարկվել է գրախոսման՝ 24.10. 2024

Հոդվածը երաշխավորվել է տպագրության՝ 08.12.2024